

О Р Г А Н
п а р т к о м а
і прафкома
Беларускага
дзяржаўнага
універсітэта

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

ЗА ЛЕНИНСКІЯ КАДРЫ

1 М А Я
1937 г.
№ 9-10 (39-40)

**НЯХАЙ ЖЫВЕ 1 МАЯ—БАЯВЫ АГЛЯД РЭВОЛЮЦЫЙНЫХ СІЛ
МІЖНАРОДНАГА ПРОЛЕТАРЫЯТА!**

АБ ДАТЭРМІНОВЫМ ВЫКАНАННІ ДРУГОГА ПЯЦІГАДОВАГА ПЛАНА ПРАМЫСЛОВАСЦІ І ЧЫГУНАЧНАГА ТРАНСПАРТА

ЦЭНТРАЛЬНАЕ КІРАЎНІЦТВА НАРОДНАГАСПА-
ДАРЧАГА ўЧОТУ ДЗЯРЖПЛАНА СССР НАВЕДАМЛЯЕ:

1. ДРУГІ ПЯЦІГАДОВЫ ПЛАН ВЫТВОРЧАСЦІ
ПА ПРАМЫСЛОВАСЦІ СССР У ЦЭЛЫМ, ЯКІ ВЫРА-
ЖАЕЦЦА ў СУМЕ 86 МІЛЬЯРДАў 400 МІЛЬЯНАў
РУБЛЕў НА 1937 ГОД — АПОШНІ ГОД ДРУГОЙ
ПЯЦІГОДКІ, — ВЫКАНАН К ПЕРШАМУ КРАСАВІКА
1937 ГОДА, Г. ЗН. НА 9 МЕСЯЦАў РАНЕЙ ТЭРМІНУ.
2. ДРУГІ ПЯЦІГАДОВЫ ПЛАН ПА ПЕРАВОЗКАХ

ЧЫГУНАЧНАГА ТРАНСПАРТА, ЯКІ ВЫРАЖАЕЦЦА ў
СУМЕ 300 МІЛЬЯРДАў ТОНАКІЛОМЕТРАў НА 1937
ГОД — АПОШНІ ГОД ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ, — ВЫКА-
НАН К ПЕРШАМУ СТУДЗЕНЯ 1937 ГОДА З ПЕРА-
ВЫКАНАННЕМ ПА 7,7 ПРОЦ. Г. ЗН. ВОЛЫН ЧЫМ
НА ГОД РАНЕЙ.

ЦЭНТРАЛЬНАЕ КІРАЎНІЦТВА
НАРОДНАГАСПАДАРЧАГА ўЧОТУ
ДЗЯРЖПЛАНА СССР.

За справу Леніна—Сталіна

Сёння міжнародны пролетарыят святкуе
сваю 48-ю гадоўку.

Першае мая — міжнароднае свя-
та працоўных, свята міжнароднай проле-
тарскай салідарнасці ў барацьбе супраць
капіталізма і ў першую чаргу супраць
фашызму — як найбольш апацэдаў ад-
крытай, зварывай формы буржуазнай дык-
татуры.

Няма такой краіны, няма такога народа
ў свеце, які не ведаў-бы значэння міжна-
роднага свята 1 Мая, як агляду бая-
вых сіл працоўных, іх гатоўнасці несці
рашучую барацьбу са сваімі ўгнетальні-
камі да пераможнага канца.

У гэтым годзе спаўняецца **дзевяцідзе** га-
доў з таго часу, калі ў горах і борах Бе-
ліжскай Кастрычніцкай Соцыялістычнай рэ-
спублікі над адной шостай часткай зям-
нога шара ўзнікла сонца сацыялізму. Ва-
лікія і грандыёзныя дасягненні двух дзе-
сяцігоддзяў самазварнай працы і бараць-
бы працоўных краіны **Советаў** пад
леніна-сталініскай кіраўніцтвам **парці**
большавікоў. Гэтыя дасягненні найвялікшым
вынікі запісаны залатымі літарамі ў
Сталінскай Канстытуцыі.

Працоўныя нашай краіны сёння могуць
з голарам сказаць сусветнаму пролетарыя-
ту, што другі пяцігадовы план у прамы-
словасці і чыгуначнага транспарту — пер-
шае мая 1937 года, гэта значыць раней на 9
месяцаў, і па чыгуначнаму транспарту
раней тэрміну больш чым на адзін год.

Краіна **Советаў** пераможным маршам
ідзе ад адной перамогі да другой.

Стосяціжыццёвы народ на ад-
ной шостай частцы зямнага шара сва-
ёе свабоднае жыццё.

У стане фашызму алейшыя ворагі ра-
бочага класа і ўсяго прагрэсіўнага чала-
вечтва, ворагі міру, сучасныя канібалы-
людзкія — робяць сваё пошчае справы
пад знакам зварытагай крыжэю фашысц-
кай свастики — эмблемы голаду, мразы-
бесы, тэрору і вайны.

На вачах усяго свету адбываецца кры-
вая трагедыя ў Іспаніі.

Мяцешнікі і фашысцкія інтэрвенты ім-
кнуцца ператварыць гэту краіну ў фа-
шысцкі засценак.

Салідарнасць з гераічным іспанскім на-
родам — гэты лозунг будзе напісан на
першамайскіх сцягах рабочых дэман-
страцый усяго свету.

Баявы перамайскі агляд пролетарыяў
ўсіх краін пройдзе пад знакам далейшага
агуртавання адзінага рабочага фронту для
апаору фашызму, для абароны СССР —
соцыялістычнай бацькаўшчыны працоў-
ных ўсіх краін, — для папярэджання но-
вага ваеннага уварыву, які рыхтуецца фа-
шыстамі.

Пад сцягам Комуністычнага Інтэрнацыя-
нала ў гэты дзень будзе дэманстраваць
працоўныя ўсяго свету сваю гатоўнасць,
сваю волю да барацьбы за справу
Леніна—Сталіна, за справу комунізму.

УЗОР БАЯВОГА ПРОЛЕТАРСКАГА ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІЗМА

На палях Іспаніі ідзе жорсткая схватка паміж фашызмам і дэмакратыяй. Польшчы міжнароднага фашызма прабуюць затапіць у патоках крыві свабоду і дэмакратыю ў Іспанскай рэспубліцы. Гераічны іспанскі народ дае мужны адпор германа-італьянскім бандам інтэрвентаў і фашысцкім мясцінікам. На дапамогу свабодалюбіваму іспанскаму народу з іншых краін прарываюцца цераз усе перашкоды рэволюцыйныя пролетары і лепшыя перадавыя людзі

чалавецтва. Імі рухае вялікае пачуццё інтэрнацыянальнай пролетарскай салідарнасці, імненне абараніць свабоду і дэмакратыю. Плячом к плячу з гераічным іспанскім народам яны адбіваюць націск міжнароднага фашызма. Частка гэтых людзей пала смерцю храбрых, але іх мужны прыклад натхняе тысячы і тысячы лепшых людзей чалавецтва на барацьбу з фашызмам — гэтым злейшым ворагам усяго перадавога, прагрэсіўнага чалавецтва.

РОМОН ДЗІЕСТРО

У яго 3 баявых знакі адлічча (так называюць байцы рэспубліканскай Іспаніі раны, якія атрыманы на франтах).

Яго ведае не толькі яго радамі: тысячы савецкіх юнакоў і дзяўчын з усіх гарадоў Савёра шлюць яму свае пісьмы, і гэтыя пісьмы пасланні незнаемых сяброў закінваюцца амаль аднолькава.

«Дэвалцы і нам паціснуць вашу руку, якая так метка кідала гранаты пад танкі ворага».

Хто-ж гэты малады чалавек, ужо выпрабаваны баец рэспубліканскай Іспаніі?

Ромон Дзіестро — член аб'яднанай сцыялістычнай моладзі Іспаніі, студэнт Мадрыдскага ўніверсітэта. 2 жніўня ён разам са сваім старэйшым братам, камуністам Альберці, атрымаў вінтоўку на вуліцы Касцельяно, 56, у Мадрыдзе. Феліс Лукандзі — першы камандзір Ромона, вясёлы сабра і выдатны таварыш — навучыў Дзіестро мятаць гранаты, перавязваць чужыя раны, пенавідаць ворагаў, глядзець у твар смерці і дзіліцца апошняй банкай кансерваў з таварышам па акупцы. Феліс Лукандзі — капітан 4 батальёна падка Ларго Кабалеро, 40-гадовы метадзург: быў блас, стары камуніст, баск. Яго вельмі любілі байцы 4-га батальёна. Тут былі металісты Мадрыда, студэнты апошніх курсаў універсітэта, сяляне Эстрэмадур, якія не ўмеюць распісацца, прафесары матэматыкі, якія кіравалі адзінай тады гарматы ў батальёне. Усе яны ішлі за Лукандзі, які веў іх заўсёды па самай непрыступнай крэпасці ворага.

Тут, у батальёне Лукандзі, Ромон драўся ў бойках, якія ўводзілі ў гісторыю Іспаніі, як самыя бліскучыя поспехі над ворагам, у Пэтрыноса і на вышніх Гвадармы — Серо Картахена. Двойчы ранены, баец Дзіестро атрымаў званне сержанта, а потым і лейтэнанта. І калі рэспубліка пачала фарміраваць новыя часці і ей патрэбны былі адданыя камандзіры, лейтэнанта Дзіестро назначылі кіраўніком палова атрада гранатамётчыкаў — самых смертаносных байцоў. Ранены ў трэці раз, як здавалася, невылячыма, Дзіестро, ужо капітан і маёр, паехаў у Савецкі Саюз, дзе — ён верыў — выпрацуе яго правую руку, прабітую чатырма кулямі ворага.

... Ромон раскавае нам аб адным дні баявой работы атрада гранатамётчыкаў, якім ён камандаваў:

— Гэта было халоднай лютускай ноччу. 3 нитаба Міаха атрымалі загад: працягнуць шлях к Торэхону (маленькі гара-

док каля Мадрыда), затрымаць ворага, узяць гарадок цаной якіх-бы то ні было афяр. Нас 700 чалавек. Большасць — сяляне. У кожнага з нас з дзесятка гранат. Вораг таксама ведае, павінна быць аб нашых планах. За вёскай Парло навуляюцца італьянскія танкі. Гэта танкавая разведка. Яны добра ідуць і, здаецца, нішто не можа перашкозіць іх руху. Наш атрад залёт за наранетамі (так называюцца натуральныя прыкрышчы — вялікія камяні). 4 танкі ідуць на нас. Мы пачынаем іх зусім блізка, і я пафарма па ланцугу:

— Стреляць толькі таты, калі вы нацуюце 3 свісткі.

І вось першы свісток — мы ірвем істужку на гране. Другі — граната ў левай руцэ. Трэці — сцяпае з рыўком. Разлік правільны. На кожны танк прыходзіцца па 150 гранат, кінутых маймі байцамі. Быстраходныя машыны як укупанія астаюцца на месцы.

Але мы прыйшлі сюды, каб перамагчы і таму — толькі ўпералі! Мы называемся з-за прыкрышчы са словамі песні нашага гімна: «Бандэра роха» («Чырвоная змяя»).

Мы зусім незалежа ад праціўніка. Мы бачым яго, мы адзінаем яго на фронт. Тут немцы, італьянцы, мараканцы.

Мы працягваем адным духам адлегласць, якая аддзяляе нас ад прыкрышчы ворага. Нас ужо не 700... Але не час весці жудасны падлік. Мы ведаем зараз толькі адно слова — «уперад».

Я не ведаю колькі прыходзіць часу, але мы ўжо на цэнтральнай плошчы гарадка. Вось гэтыя некалькі сот дамоў, гэтыя вулічкі, плошчу мы павінны ўтрымаць халі-б 2 гадзіны, як нам было загадана ў Мадрыдзе. Нехта з сяброў насавай хустачкай зацягвае вузел на правай маёй ру-

Брацкае прывітанне рабочым Іспаніі, якія вядуць гераічную барацьбу супроць фашызма і іншаземных інтэрвентаў.

Няхай жыве народны фронт у Іспаніі! Далоў яўных і скрытых ворагаў народнага фронту!

(3 першамайскіх лозунгаў ЦК ВКП(б))

адзіны спосаб выправання рукі — гэта ампутацыя.

...Вось пісьмо Ромона Дзіестро савецкаму хірургу Бурдэнка, з якога стане ясна, як быў выправан у Маскве адважны баец іспанскай рэспублікі.

«Дарагі прафесар. Зусім нядаўна я ляжаў у іншай клініцы, далекадзёка ад Масквы — у Мадрыдзе. Мне прывезлі туды сябры — байцы рэспубліканскай арміі — з фронту Торэхона. Клініка, у якую я папаў, называлася вочнай, а ў мяне была раздроблена рука. Але таварышы не памыліліся, даставіўшы мяне да акулістаў. Усе клінікі, больніцы і шпіталі Мадрыда цяпер лечыць толькі раненых кулямі і скалечаных снарадамі. Тысячы хірургаў дзень і ноч стараюцца выправіць у смерці сыноў свайго народу, самі кожную хвіліну рызыкуючы памерці ля паспелых хворых. Я не памятаю, як мяне даставілі ў клініку. К таму часу я быў ужо без сіл і сазнання ад пралітай крыві. Але ачнуўся я, павінна быць, у час. Я ачуў, што мне хочунь адняць правую руку, базалі, што ампутацыя неабходна, ра-на безнадзейна».

Ксё пачуццё, якое незнаёма і не адчуваў яшчэ многія. Я яго адчуў. Яно называецца кохатка — вера ў разліку ўсіх працоўных. Калі ў нас былі няўдачы на франтах, мы казалі, падбадзёрваючы адзін аднаго — атрымаў жа перамогу савецкі народ над арміяй 14 краін-інтэрвентаў. Павінны атрымаць перамогу і мы. У госпіталі я сказаў самому сабе, што калі існуе ў свеце навука, якая можа выправіць мяне, то адрас яе толькі адзін — СССР. Я прыехаў сюды і шчасліў, — няма слоў вам расказаць, як шчасліў, што не памыліўся ў гэтым адчуванні. Я ўсё мае сябры будуць рады і горды, што ні хто іншы, а толькі савецкі вучоны вярнуў мне магчымасць паціснуць іх рукі і сціснуць кулак маёй правай рукі для баявога салюта. Але самае галоўнае — гэта тое, што рука гранатамётчыка зноў пашло працягнуць і смерць ворагу. А калі мы змянем ўсіх інтэрвентаў і вярнемся да мірнай працы і я займуся тым, чаму навучыў мяне аваяны папер садавай, многатрадалны Мадрыдскі ўніверсітэт, я не забуду вас, таварыш прафесар Бурдэнка, таму, што пальцы маёй правай рукі будуць дзяржаць пяро.

Ваш РОМОН ДЗІЕСТРО,

камандзір ударнага батальёна цэнтральнага фронту».

АНТОНІ КОХАНЕН

Слаўнае імя героя Парыжскай Комуны, палітэка Яраслава Дамброўскага, які адаў жыццё за справу французскага пролетарыята, з горадасцю і гонарам носяць байцы польскага батальёна, якія ваяуюць у рэдах іспанскіх рэспубліканцаў. Не вельмі даўно асірацеў гэты батальён, куды германскіх інтэрвентаў забіт адзін з аснавальнікаў і камандзіраў батальёна, таварыш Антоні Коханек.

Падобна палкоўніку Парыжскай Комуны Яраславу Дамброўскаму, гэтаму, як яго называлі, «французскаму палітку», Коханек таксама быў «французскім паліткам». — Сын польскага селяніна-беліка, ён з дзіцячых год назіраў голад, нястачу, бязпраўз. У 1928 годзе Коханек быў прызначан у польскую армію. Адслужыўшы 2 гады, атрымаў чын капітала. Коханек зноў стаў штацікам. Польскай буржуазіі не было ніякай справы да новаваспечанага капітала, які два гады свайго жыцця адаў службе ў польскай арміі, і, ганімі нястачай і бязпраўцем, Коханек у 1930 годзе едзе ў Парыж на заробаткі. Тут ён паступае на адзін з буйнейшых аўтамабільных заводаў Рэно.

Робочае асяроддзе, знаёмства з буйнай прамысловай вытворчасцю ламаюць сялянскую псіхалогію Коханека, прабуджаюць і закліваюць у ім класавыя пролетарскія пачуцці. Ён уступае ў проф-

саюз і ў хуткім часе становіцца актывістам польскай секцыі саюза.

Наступае 1932 год. Эканамічны крызіс у Францыі ўсё паглыбляецца, беспрацоўе шпарка нарастае. Дырэцыя Рэно праводзіць масавыя разлікі рабочых. Адным з першых пазбаўляецца работы Коханек як «вельмі дзеяцельны». Як чужаземец, не маючы пэўных заняткаў, Коханек па закону падлягаў высцяпцы за межы краіны.

Куды ехаць? На якія срэды? У Польшчы яго чакае тая-ж доля беспрацоўнага. І вось Антоні Коханек, беспрацоўны, галодны, у адзатак яшчэ да дэтата і беспрывітальны. Але Коханек не падзе духам: ён не спыняе сваёй работы ў профсаюзе, у камітэтах беспрацоўных.

Увесь гэты час Коханек пражывае ў Парыжы на поўзалежным становішчы.

Але вось у Парыж прыходзіць першыя звесткі аб ваенна-фашысцкім мяцежы ў суседняй Іспаніі. Рабочы клас Францыі настаяражваецца. Ён ведае, што банькаўскія фашысты гатовы ісці па ступах генерала Франка. Ён ведае, што за спіноў фашысцкіх мясцінікаў стаяць сілы міжнароднага фашызма. Рабочы клас Францыі, як і усяго свету, адкрыта выражае пачуццё інтэрнацыянальнай салідарнасці з рэспубліканскім народам Іспаніі. І калі Коханек даведаўся, што іспанская народная міліцыя мае вострую патрэбу ў ін-

структурах-кулімётчыках, ён рашыў аправіцца ў Іспанію, каб у барацьбе супроць фашыстаў прымяніць тыя веды, якія ён набыў у польскай казарме. 31 жніўня Коханек разам з групай таварышоў-паліткаў: Матушчак, Уляноўскі і іншымі — едзе ў Барсэлону.

Тут 36 паліткаў-антыфашыстаў стварылі адныцца атрад кулімётчыкаў імя Яраслава Дамброўскага. 11 верасня атрад разам з калонай «Ліберта» адправіўся на талаверскі фронт. Коханек адразу прайшоў сябе мужным, умелым байцом. Праз дваццаць дзён камандзір атрада таварыш Матушчак пісаў: «Антэк (Коханек) і Волек (Уляноўскі) аказалі мне велізарную дапамогу. Антэка я зрабіў афіцэрам».

Прыходзілі тыдні. На дапамогу Іспанскай рэспубліцы сцяпаліся ўсё новыя групы добравольцаў з розных краін свету. Расла і колькасць паліткаў. Амаль усе яны імкнуліся стаць пад сцяг батальёна імя Дамброўскага. Коханек быў назначан камандзірам другой роты батальёна. Вясёлы, жыццярэдасны, ён быў агульным любімым. Яго любілі не толькі за гэта ба-дзёрнасць, ніколі не пакідаўшую яго, але і за беззаветную мужнасць, за адданасць таварышам-байцам. Апошчы пад ураган-ным агнём праціўніка Коханек прабраўся на значную адлегласць наперад і пад кулямі ворага вынес ранената таварыша.

У дзіспадзе вораг падшоў к самому Мадрыду. Становішча было вельмі грозным. Натрабавалася напружанне ўсіх сіл, каб перагарадзіць фашызму дарогу. Коханек змагаецца на перадавых пазіцыях.

Яго-насіцае куля. Сур'ёзна ранены ў бок, ён вымушан лягчы ў госпіталь. Але адна думка свярціць яго мозг: Матушчак астаўся без памочнікаў. І Коханек не гледзячы на тое, што яшчэ не зажалы рана і куля з раны не вынута, варочаецца на фронт.

У пачатку студзеня орды інтэрвентаў аднаўляюць наступленне на Мадрыд. Коханек і яго таварышы, байцы польскага батальёна, ведаюць, што барацьба супроць іспанскіх фашыстаў і гітлераўскіх інтэрвентаў ёсць у той-ж час барацьба супроць ворагаў польскага народу. Яны ведаюць, што Гітлер пры прамым садзейнічання польскіх міністраў, накістаў пана Бека, імкнецца парабачыць польскі народ. І на палях Іспаніі лепшыя прадстаўнікі польскага народу адстаяваюць незалежнасць сваёй радзімы ад гітлераўскіх шакалаў. У гэтыя адказныя дні батальён імя Дамброўскага пачаў прыкласці сапраўднага гераізма, адбіўшы ўсё атакі германскіх інтэрвентаў.

Але дарага залпаціў атрад за свае поспехі: аднойчы, калі бойка падыходзіла к канцу, Антоні Коханек упаў ранены, на гэты раз смяртэльна. Коханек памёр па дарозе ў шпіталь. Яго пахавалі на інтэрнацыянальных могілках, пад Мадрыдам, на гэтых могілках герояў інтэрнацыянальнай салідарнасці.

У той-ж дзень і час, калі спускалі ў магілу цела маладога героя-інтэрнацыяналіста, байцы створанага ім батальёна працягвалі гарачае наступленне, жорстка помсцячы ворагу за цяжкую страту.

ШЫРЭІ РАЗГОРНЕМ КРЫТЫКУ І САМАКРЫТЫКУ НАШЫХ НЕДАХОПАУ!

(3 першамайскіх лозунгаў ЦК ВКП(б))

АЗДАРАВІЦЬ РАБОТУ УНІВЕРСІТЭТА

Беларускаму Дзяржаўнаму Універсітэту, роўна з іншымі буйнымі навучальнымі ўстановамі Саюза, дана права надаваць персанальныя званні і вучоныя ступені. Для выканання гэтай адказнай задачы неабходна сур'ёзна наладжана работа ўнутры ўніверсітэта і факультэтаў.

Як-жа ўніверсітэт надрыхтаваў да выканання гэтай важнейшай справы?

Рэктар на ўніверсітэце фактычна няма. Прафесар Ермоленка фактычна не выконвае абавязкаў рэктара. Ён не ўзяў у свае рукі кіраўніцтва ўніверсітэтам. Намеснік рэктара ўніверсітэта па гаспадарчай частцы т. Лоцманаву лічыць сябе рэктарам, прычым толькі тады, калі гэта яму спадабаецца. Калі-ж да яго звяртаюцца з пытаннем, якое яму не да густу, то ён адказвае:

— Ідзеце да т. Ермоленкі, я не рэктар.

Загады па ўніверсітэце выдаюцца то за подпісам Лоцманова, то Ермоленкі. У выніку такога «двоеўладдзя» на ўніверсітэце адсутнічае кантроль і метадычна-нагляд у рабоце.

Ні дэкані факультэтаў, ні загадчыкі кафедр, ні рэктарат не цікавяцца становішчам навукова-даследчай работы. Ніякіх сур'ёзных мерапрыемстваў у гэтых адносінах не праведзена. Абмяжоўваюцца падлікам ліна дутых прэзентаў выканання навукова-даследчай работы.

Не цікавяцца рэктарат і становішчам капштоўнай апаратуры ўніверсітэта. На працягу годаў каптоўная імпартажная машына Ліна (для дошвання вадкага

паветра) па «ініцыятыве» быўшая загадчыка кафедры фізікі Успенскага і яго гаспадарчага асістэнта т. Шылоўскага была разабрана на часткі і выстаўлена ў суседні пакой, дзе яна прастаяла без ужывання некалькі год. Нотым гэта-ж машына на частках пераносіцца ў падвал, дзе іржае яшчэ некалькі год. Зараз гэта-ж машына выцягнута з падвалу і ўстаноўлена ў спецыяльным пакоі, на што патрачана некалькі тысяч рублёў. Але яна да гэтага часу яшчэ не працуе.

Абсталяванне для дэманстрацый доследаў фізіка-матэматычнага факультэта вывезена са строі з-за недагляду. Шылоўскі, карыстаючыся пакарвальствам дэкана факультэта т. Гельфанда і ўдзячыся ў довер'е т. Лоцманова, дапусціў псаванне капштоўнай маёмасці.

Спісы ўдзячэнняў, зацверджаныя мясцовым, нярэдка перарабляліся Шылоўскім і Лоцманавым па сваіх поглядах. Яны-ж размяркоўваюць праці, прычым, значная частка іх прыпадае Шылоўскаму.

На фізмаце замест крытыкі і самакрытыкі развіта палхіліства, сямейнасць і кругавая парука. Усё гэта стварае ненармальныя ўмовы для работы на факультэце. Дэкан факультэта т. Гельфанд знае гэтыя недахопы і не прымае мер к іх выпраўленню, не складае належных умоў для дружэняй калектывнай працы навуковых работнікаў.

Заа аздараўленне работы ўніверсітэта павінны зараз сур'ёзна ўзяцца рэктарат і партком ўніверсітэта.

НАЛАДЗІЦЬ АБОРОННУЮ РАБОТУ

ХІМФАК

Хімічны факультэт павінен паказваць прыклад у сэнсе авалодвання ваенна-хімічнымі ведамі. Але па факультэце яшчэ не ўсе студэнты здалі нормы на значок ППХА. Яшчэ не маюць працаваць 28 чалавек. Не здалі нормы на ППХА 13 чалавек. Дрэня праводзіцца работа і па надрыхтоўцы вырашчальскіх стралкоў. На ўсім факультэце толькі каля 70 чалавек здалі нормы на значок «ВС».

Убачыць дошку АСО на хімфаку можна толькі перад днём Чырвонай Арміі, гэта значыць толькі адзін раз у год, у гэты час, як дошка павінна адлюстроўваць штодзённую ваенна-фізкультурную работу факультэта.

За апошні час старшыня ячэйкі АСО т. М. Сяманюк зусім не працуе. Ён паўза зьяву ў профбюро, каб яго аслабілі ад работы ў АСО, але не дачакаўшыся аслаблення, кінуў работу і нічога не робіць на факультэце па абароннай рабоце.

НУР'ЯНАВА І КУШНЕРОВА.

ФІЗМАТ

На фізмаце ёсць цэлы рад недахопаў у пастаноўцы абароннай работы. 70 студэнтаў яшчэ не ахоплены членамствам у АСО. Былі вынайдкі, калі студэнты дарэмна трылі час на паездку ў пр. бо там па віне АСО зрываліся заняткі: то не было інструктара, то спісы не былі прадстаўлены, або проста быў заняты пр.

Дрэняная дысцыпліна сярод студэнтаў. Так на стравяны заняткі па надрыхтоўцы да дэманстрацыі многія спазняюцца, а многія і зусім не прыходзяць. У гэтым паказвае прыклад ацэнаў факультэта.

Некаторыя мерапрыемствы праводзіцца неарганізавана. Так 23 красавіка павінен быць паход у працаваздах. Нотым ён быў адменен, але ніхто не пачаў па-раённым наведзіць аб гэтым студэнтаў, хаця-б павеціць аб'яву.

Недахопы работы тлумачацца ў першую чаргу тым, што выхад факультэцкага савета АСО няма актыва, які-б дапамагаў разгортванню абароннай работы.

ЮДЗІЛЬ.

ПАЎТАРАЮЦЬ СТАРЫЯ ПАМЫЛКІ

Не так даўно на агульным сходзе студэнтаў хімфака дэкан факультэта т. Нікіфараў у сваім справядным дакладзе адзначыў, што студэнты 4 курса апынуліся ў цяжкім становішчы з вытворчай практыкай, таму што былое кіраўніцтва факультэта не заключыла на-пярэдніх дагавораў з хімічнымі заводамі. Размясцілі студэнтаў 4 курса на вытворчую практыку прышлюся дэканату з вялікай цяжкасцю. Аднак т. Нікіфараў, добра ведаючы намылі мінулага кіраўніцтва ў гэтым пытанні, не стараецца іх выправіць, а наадварот, іх паўтарае. Ён да

гэтага часу нічога не зрабіў, каб заключыць дагаворы на практыку для студэнтаў наступнага 4 курса. Дэканат пакуль што апраўдаецца тым, што няма планаў, а планы мавыць будучы тады, калі по-на будзе заключаць дагаворы. Дэкан факультэта т. Нікіфараў павінен чым гутчэй вырашыць пытанне вытворчай практыкі для сучаснага 3 курса з тым, каб студэнты ўвядзены на летнія камбулы ведалі, што ім забяспечана месца на вытворчасці для практыкі.

В.

З ВЯЛІКАГА ГРОМУ МАЛЫ ДОЖДЖ

Пра вытворчую практыку студэнтаў на 4 курсе фізмата пачалі гаварыць яшчэ ў пачатку навучальнага года. Гаварылі многа на сходах, кафедрах, нарадах...

Для матэматыкаў на практыку вызначана на плане 390 гадзін, але заняць гэты час нашы кіраўнікі факультэта не напілі чым. Таму прышлось гадзіны практыкі зменшыць да 118 гадзін, пазову якіх занялі тымі лекцыямі, што чыталіся на намагаўні факультэтаўна ў мінулым годзе. У гэтым годзе іх зноў чытаюць, толькі пад другім соусам — як практыку.

Практыка ўжо пачалася, аднак дэканат дрэня надрыхтаваў да гэтай справы. Так напрыклад, на 30 студэнтаў-матэматыкаў усяго адзін планіметр, адзін арфмометр; да лагарыфмічных лінеек няма інструкцыі. Таму практыка носіць неактыўны характар.

Студэнтаў яна мала зацікаўляе, на занятках шумна, студэнты ўходзяць з заняткаў.

Ф. ХАРЛАН.

ЗАМЕСТ ЛЕКЦЫЙ—ХАЛТУРА

Дэканат фізмата для павышэння пісьменнасці студэнтаў уключаў у агульны план раскладу заняткі па беларускай і рускай мовах. Гэта, вядома, добра. Як-жа скарыстоўваюцца гэтыя гадзіны.

Трэба сказаць, што наўмысла і, нават злычынна, студэнты пенаведваюць заняткі; асабліва па рускай мове, бо яны нічога не даюць. Выкладчык рускай мовы т. Файнберг, мала таго, што сам не ведае рускай мовы, але і не рыхтуецца да заняткаў.

Файнберг па фізмаце БДУ выкладае рускую мову, а ў другім месцы выкладае матэматыку. Там, дзе ён выкладае матэматыку, ён на халу вырашае некаторыя пытанні па рускай мове, а на фізмат прыносіць рашэнні задачы ў час лекцыі па рускай мове.

Дэканат не цікавіцца якасцю выкладання. Напэўна лічыць, што загад і вызначаны гадзіны зробіць студэнтаў пісьменнымі.

Ф. Х.

Дэканат гістфака не выканаў пастановы ЦК і СНК аб ВНУ

Ва ўмовах перамогі савецкага сацыялізму, калі «кадры, авалодаўшыя тэхнісай, рашаюць усё», к вышэйшым навучальным установам павінны быць пратяглены новыя, больш высокія патрабаванні, забяспечваючы надрыхтоўку высокакваліфікаваных, палітычна выхаваных, усебакова адукаваных і культурных кадраў, уладаючых «ведамі ўсіх тых багаццяў, якія выпрацавала чалавечтва» (Ленін) і здольных поўнаасцю асвоіць навішшыя дасягненні навукі, выкарыстаць тэхніку да дна і па-большэўцыку звязаць творчыя і практыкай, спалучаць вытворчы вопыт з навукай» (З пастаноў СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб рабоце ВНУ).

Такава галоўная задача, якая зараз стаіць перад кожным ВНУ. Гістфак БДУ сваёй арганізацыяй вучэбнага

працэса гэтай задачы не выконвае. Лепш за ўсё аб гэтым гавораць факты: многапрадметнасць вучэбнага планаў і няроўнамернасць выканання іх існуе на ўсіх трох курсах. Гэта прыводзіць к таму, што ўсякія разлікі студэнта на нармальныя ўмовы работы парушаюцца, і рад прадметаў ён вымушан засвойваць ўжо, як кажуць, «галопам». К таму трэба адзначыць, што наогул студэнты стабільнага навучальнага плана свайго курса не ведаюць, бо ён у дэканате гістфака ніяк не можа стабілізавацца.

Некалькі больш трэба сказаць аб раскладзе, хоць гаварылі ўжо аб ім не раз.

Расклад мяняецца оошым чым кожны дзень: праз кожную гадзіну ў раскладзе абавязкова будучы які-небудзь змены.

У пастанове СНК СССР і ЦК ВКП(б)

сказана: «Вучэбны расклад заняткаў ВНУ павінен зацверджацца перад скапчэннем бягучага вучэбнага года».

Хто-ж даў права дэканату ігнараваць гэту пастанову?

Яксьць засваення студэнтамі вучэбнага матэрыялу залежыць, у значнай ступені, ад праслухання імі лекцыі прафесара або дацэнта. Што-ж можна сказаць аб лекцыях па педагогіцы дацэнта Явіцкага, або па гісторыі новага часу дацэнта Кагаўта. Яны надзвычайна нізкакасныя, забытаныя, вельмі часта пустыя. Гэта вядома дэкану т. Чымбургу, але яго вельмі мала клопаюць, тым больш, што студэнтам, якія не хочуць слухаць такіх лекцый, можна загадаць: «сядзецца і слухаць».

Аб забеспячэнні студэнтаў літаратурай і абслугоўванні гістарычным кабінетам гаварылі дзесяці разоў. Аднак кіраўнікі гэтай справы — Чымбург, Капман, Савасцянячых — настолькі зыкліся з агіднейшай настаноўкай работы кабінета, што зусім перасталі рэагаваць на крытыку і спакойна

працягваюць бяздзейнічаць. За ўвесь год кабінет не набыў ні адной кніжкі, нават з тых, якія былі ў продажы.

Аб тэрміне здачы экзаменаў па адпаведных прадметах. Кожны прадмет у плане здачы экзаменаў перацярпеў перастаноўку па некалькі разоў і вельмі часта без усякіх на гэта прычын. Чаму сарвана дэканатам здача гісторыі народаў СССР па III курсу ў красавіку — ніхто не ведае. Зараз ні адзін студэнт не ведае што і калі ён будзе здаваць і якія прадметы яму неабходна здаць.

Думаю, што досыць фактаў, якія пацвяржаюць усю «паўнату» вучэбнага працэса гістфака.

Хто-ж вінават у такой арганізацыі работы? Хто нясе адказнасць за арганізацыю навучання? Дэкан — у першую чаргу, бо ў пастанове СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб ім сказана: «Дэкан ажыццяўляюць адзіначальна кіраўніцтва вучэбнай і навуковай работы факультэта». Дэкан гістфака не зразумеў таго, што гэта яго абавязвае ў многім перад факультэтам.

Ну, как не запеть в молодежной стране,
где работа, как песня, звучит,
в стране, где гармонь отвечает зурне
и задорнее сердце стучит.

КОННОАРМЕЙСКАЯ

По военной дороге,
Шел в борьбе и тревоге
Боевой восемнадцатый год.
Были сборы не долги.
От Кубани до Волги
Мы коней поднимали в поход.

Среди зноя и пыли
Мы с Вуленным ходили,
На рысях на большие дела...
По курганам горбатым,
По речным перекатам,
Наша громкая слава прошла.

На Дону и в Замостьи
Тлеют белые кости.
Над костями шумят ветераны.
Помнят псы атаманов,
Помнят польские паны,
Конноармейские наши блинки.

Если в край наш спокойный,
Хлынут новые войны,
Пролетным пулеметным дождем,
По дорогам знакомым,
За любимым наркомом,
Мы коней боевых поведем.

ПЕСЕНКА РОБЕРТА

(Из фильма «Дети капитана Гранта»)

А ну-ка песню нам пропой, веселый ветер,
Веселый ветер, веселый ветер!
Моря и горы ты обшарил все на свете
И все на свете песенки слышал.
Спой нам, ветер, про дикие горы,
Про глубокие тайны морей.
Про птичьи разговоры,
Про синие просторы.
Про смелых и больших людей.

Кто привык за победу бороться
С нами вместе пускаяй запоет:
«Кто весел — тот смеется,
Кто хочет — тот добьется,
Кто ищет — тот всегда найдет».
А ну-ка песню нам пропой, веселый ветер,
Веселый ветер, веселый ветер!
Моря и горы ты обшарил все на свете
И все на свете песенки слышал.
Спой нам, ветер, про чистые леса,
Про звериний запутанный след.
Про шорохи ночные,
Про мушкетерские сабли,
Про радость боевых побед.

Ветер, веселый ветер!
Моря и горы ты обшарил все на свете
И все на свете песенки слышал.
Спой нам, ветер, про славу и смелость,
Про ученых, героев, бойцов.
Чтоб сердце загорелось,
Чтоб каждому хотелось
Догнать и перегнать отцов.

Все весенние песни земля,
Чтоб трубы заиграли,
Чтоб губы полпевали,
Чтоб ноги веселой пошли.

Привет.

„РАЗГАРНУЛІ“ СОЦСПАБОРНИЦТВА

— Товарищи! — нечакана прагучаў голас прафгорта III курса гістафака Чысціка, — не разыходзіцеся, зараз будзе профсаюзны сход нашага факультэта. Зайдзіце у 313 аўдыторыю.

Гэта было 20 красавіка, пасля сканчэння 6 лекцый. Мімаволі надумалі: чаму так раптоўна, можа што здарылася ў час апошняй лекцыі і не церпіць адкладу, патрабуе хуткага вырашэння, разгавання профсаюзнай масы. Здыўлена паглядзелі студэнты адзін на аднаго і ўпэўніліся, што ніхто нічога не ведае, звярнуліся да тут-жа стаячага старшыні профбюро факультэта т. Мельнічонка:

— Не бойцеся, сход не больш, чым на 20 минут. Трэба хутка абмеркаваць усё два пытанні — заключэнне соцпактавораў з біяфакам і давыбары факультэцкай рэдкалегіі.

Гэтага, я думаю, досыць, каб зра-

біць вынік, як падрыхтоўваюцца профсаюзныя сходы на гістафаку і якое «вялікае» значэнне надае профсаюзнае кіраўніцтва факультэта разгортванню сапраўднага сацыялістычнага спаборніцтва. Для профбюро важна толькі мець у сваёй кішані соцпактавор з біяфакам, «выканаць» адзін з пунктаў свайго плана.

Неабходна адзначыць, як наогул прайшоў гэты сход, калі яго можна назваць сходам.

Па-першае, з 55 членаў саюза III курса на сход аталосся толькі 8 чал.; з II і I курсаў ледзь удалося атрымаць 30 чалавек. І з такой колькасцю пачаўся сход.

З шумам і крыкам абралі ў прэзідыум Сцепаненка і Беляўскага. З такім-жа шумам праходзіў і ўвесь сход. Праект соцпактавора зачытаў новы акадэмабратнік факультэта т. Міхееў.

Адначасу, што з'яўленне Міхеева ў ролі акадэмабратніка выклікала здзіўленне, бо ведалі, што ён быў культработнікам на факультэце, але аказалася, што профбюро за бяздзейнасць рашыла без «шуму», па-сямейнаму аслабіць Міхеева і даручыць яму больш лёгкую работу — акадэмабрату на факультэце.

Дарэмна старшыня схода імкнуўся наладзіць парадак, яго словы гінулі ў агульным шуме. Старшыня бюро т. Мельнічонак, які прысутнічаў у зале, самаўхіліўся, не дапамог прэзідыуму наладзіць парадак, з тым, каб арганізавана правесці сход. Паспех быў зачытан праект соцпактавора, амаль без змен прагаласавалі. Усёроўна не будзе правярэцца, як і не правярэцца за I-шы семестр.

Вызначаныя 20 минут падыходзілі к канцу, але аталосся пытанне — давыбары факультэцкай рэдкалегіі.

Большасць студэнтаў на сходзе надымала рукі, нават не чуваючы за каго.

ЯШЧЭ РАЗ АБ ПАЛІТВУЧОБЕ

Многатыражка ўжо некалькі раз падымала пытанне аб тым, што палітвучоба на професіі пастаўлена зусім дрэнна. Прафком у гэтым пытанні абмежваўся тым, што вылучыў адказнага за палітвучобу т. Поляка.

Тав. Поляк недаацаніў палітычнай важнасці гэтага пытання, а пусціў справу на самацёк.

Ён не цікавіцца справай, нават не ведае прапагандыстаў.

Тав. Поляк не ведае, што прапагандыстам професіі працуе т. Машчэцкі і ніяк не высніць, што за прапагандыст Вірыля. Работа прапагандыстаў у большасці зусім не правярэцца, а там, дзе гэта і бывае, то правярка носіць чыста фармальны характар.

Сярод прапагандыстаў не праводзіцца абмен вопытам работы. Ніхто не кантраліруе работы стараст гурткоў, у выніку чаго ў многіх гуртках адсутнічае ўточнае наведвання. Прафком ні разу не рэагаваў на праглы і зрывы заняткаў.

Часам некаторыя з прапагандыстаў як т. Герман (III курс гістафака), Юзюнас (фізік), Завянін (гістаф), Краўцоў (дырэктар рабфака) і іншыя не наведваюць кансультацыі. Гэта прыводзіць да таго, што ў некаторых з гурткоў прапагандыст распаўсюджае ў дробязях, пасля чаго з-за адсутнасці часу кампаюць асноўныя пытанні тэмы. У выніку гэтага палітвучоба часта робіцца сухімі і не цікавымі студэнтам.

Студэнты незадаволены работай т. Шабоўскага, ды і сам т. Поляк няўважліва выслухоўвае адказы студэнтаў, ад чаго бываюць палітычныя недакладнасці. Аднаго разу т. Поляк не падрыхтаваўся да наліч-зайнткаў і не змог даць адказу на пытанне аб астанках НЭПа, тады і астанавіўшы пытанне невыясненым.

На гістарычным факультэце сарвана 5 заняткаў. Больш месяца гурток быў без прапагандыста, а апошні час, 9-11, на заняткі з 22 студэнтаў з'явілася толькі 8 — з іх 2 спазніліся. 13/III палітзаняткі вымушаны былі адмясці на 16/III, бо не з'явіліся студэнты, а 16-та зноў сарвалі. Гэта-ж паўтарылася і 23-III.

Таварышы Лупавіч, Гінбург, Машкоўкіч В., Гольдман Я. і інш. не наведваюць палітзаняткаў.

Не лепш абстаноўка справа і на другіх факультэтах. Аб усім гэтым ведаюць т. Камінскі і т. Поляк і не прымаюць ніякіх мер.

25/III на прафкоме ставілася пытанне аб палітвучобе, але ніхто з прапагандыстаў і стараст гурткоў не з'явіўся. Адказалі на 29/III — але спыў з прапагандыстаў з'явілася не больш 5 чалавек ды 4 старасты.

Тав. Камінскі не падняў пытанне на належную вышыню, а абмежаваўся тым, што заслухаў інфармацыю двух прафгортаў факультэта. Прафком у цэлым не зрабіў канкрэтных вывадаў і не намянуў канкрэтных шляхоў, як выправіць гэты недахоп.

Пытанне вырашалася чыста па-сямейнаму, без здаровай крытыкі і самакрытыкі. Нават ніхто не веў запісу пратакола. Прысутнічаўшыя прапагандысты аталосся незадаволены такім «абменам вопыта».

У выніку справа палітвучобы і на гэтай хвілінцы на самацёк.

А. ЗЕНЬКО.